

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Vår sak: TS-2013-AR-00223 Arkivnr.: 011

Deres ref:

Dato:03.04.2013

MELD.ST. 18 (2012-2013) - HØRINGSSVAR FRA NTL

NTL vil kommentere "Lange linjer – kunnskap gir muligheter" utførlig, men først vil hovedpunktene i høringssvaret bli gjennomgått.

Hovedpunkter

- NTL registrerer med glede at Regjeringen hever ambisjonene for å bygge gode forsknings- og utdanningsmiljøer ved å foreslå innføring av en langtidsplan.
- Regjeringen skriver i forskningsmeldingen at finansieringen av universiteter og høyskoler må gjennomgås for å sikre økt kvalitet i forskning og utdanning. NTL mener at dette er svært positivt og i tråd med de krav vi har stilt over lang tid. Vi ser fram til å bidra i dette arbeidet.
- NTL er svært tilfreds med at meldingen tar et oppgjør med Universitets- og høyskolesektorens utstrakte misbruk av midlertidige ansettelse.
- NTL mener at det er viktig for studentene at undervisning har fått en fremtredende plass i forskningsmeldingen.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Regjeringen vil etablere tiårige nasjonale langtidsplaner for forskning, varslet statsministeren og kunnskapsministeren da de la fram forskningsmeldingen. Hensikten er å sikre forutsigbarheten og øke kvaliteten. NTL registrerer med glede at Regjeringen hever ambisjonene for å bygge gode forsknings- og utdanningsmiljøer. Langsiktighet må bygges inn i finansieringsordninger, virkemidler og prioriteringer og er viktig både for universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Det må legges til grunn for et godt samspill mellom langsiktig forskning og forskning på identifiserte problemstillinger.

Regjeringens viktigste virkemiddel i denne sammenheng er forslaget om en nasjonal langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Dette er meget bra, men det blir helt avgjørende hva som legges inn i planen, hvordan tiltakene finansieres og hvilken prosess som føres frem til den. Planen må være bindende slik at forskningsaktørene kan basere sine langsiktige strategier på den. Forskningsmiljøene innen de akademiske institusjonene må trekkes aktivt inn i utforming av planen. Som et underlag for planen må alle departementer utvikle sine egne offensive og godt koordinerte FoU-strategier som er forankret i aktuelle samfunnsutfordringer.

Langtidsplanen må virke som et krafttak for kunnskap og inneholde mer enn det som er nevnt i forskningsmeldingen, herunder en konkret plan for hvordan 3 % målet kan nås innen 15 år.

Finansiering av forskning

Finansieringssystemet for universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter må ses i sammenheng med de oppgavene disse institusjonene skal løse i samfunnet. Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler må bygge opp under faglig baserte strategier for undervisning og forskning. Institusjonene må sikres gode utviklingsmuligheter på grunnlag av tilstrekkelige statlige basisbevilgninger. Resultatbasert finansiering av offentlig virksomhet er en vesentlig del av forsøkene på å styre offentlige virksomheter ved hjelp av markedssimuleringer. For at forskningen og undervisningen skal holde høy kvalitet, må institusjonene gis rammebetingelser som stimulerer til og legger forholdene til rette for forskning. Slike rammebetingelser forutsetter en betydelig økt ressurstilførsel og bevisst satsing på å rekruttere de best kvalifiserte til sektoren.

Fra 2002 ble det innført et nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler i Norge. De statlige bevilgningene, som utgjør hoveddelen av institusjonenes inntekter, er nå delt i en basisdel, en utdanningsdel og en forskningsdel. Som en del av Kvalitetsreformen ble utdanningsdelen og deler av forskningsdelen gjort resultatbaserte. De resultatbaserte delene beregnes delvis på grunnlag av "produksjon" av studiepoeng, og delvis på grunnlag av oppnådde resultater innen forskningsvirksomheten. Det er problematisk at finansieringsmodellen premierer kvantitet, mens målsettingene legger vekt på kvalitet.

Ordningen med at det resultatbaserte forskningstilskuddet skal ta utgangspunkt i en fastsatt pott for hele sektoren, må opphøre. Når mange institusjoner konkurrerer om en bestemt pott penger, vil "den enes brød kunne bli den annens død". Systemet er bygd opp slik at suksess på en konkurransearena også styrker sjansen for å vinne på den neste (EU- og NFR-midler øker sjansen til å få bevilgninger over statsbudsjettet), vil konkurransemodellen drive frem en uheldig polarisering. De største institusjonene får en økende andel av de totale midlene, mens mindre institusjoner og miljøer i etableringsfasen kan bli systematiske "tapere".

Universitetenes ansvar for grunnforskningen kan bare ivaretas dersom det finnes en utstrakt forskningsfrihet, sikret gjennom uavhengig finansiering og ved at den enkelte forsker selv får bestemme problemstillingen. Finansiering via konkurranse medfører i tillegg mye byråkrati for forskere og institusjoner. Søknads- og rapporteringsrutinene i forbindelse med konkurransebaserte tildelinger er svært arbeidskrevende og stjeler ressurser fra selve forskningen.

For universiteter og høyskoler er det viktig at en størst mulig andel av forskningsmidlene kommer som basisbevilgninger til institusjonene. Dette har særlig betydning for omfanget av og mangfoldet i grunnforskningen. Den enkelte forsker må sikres hoveddelen av både lønnsmidler og midler til utstyr og infrastruktur gjennom de faste bevilgningene.

NTL mener at finansieringen av sektoren skal skje som basistilskudd. Dette gjelder både for institusjonene som helhet og for undervisnings- og forskningsvirksomheten. De resultatbaserte inntektene bør bare fungere som en ekstra belønning for de som oppnår gode resultater innen for en faglig basert strategi, og må ikke ha et slikt omfang at de blir styrende for valget av strategi. Grunnforskning er en særdeles viktig aktivitet ved universiteter og høyskoler. Derfor krever NTL at basisbevilgningen må derfor opp på et nivå hvor denne utgjør minimum 80 % av inntektene til universiteter og høyskoler for budsjettåret 2014. Midler til fri forskning initiert av forskerne selv er en svært viktig motvekt mot all programforskningen. Det er langt igjen til at norsk forskning finansielt er på et optimalt nivå. Prinsipielt ønsker NTL å avskaffe den resultatbaserte finansieringen.

Regjeringen skriver i forskningsmeldingen at finansieringen av universiteter og høyskoler må gjennomgås for å sikre økt kvalitet i forskning og utdanning. Den vil vurdere om den helhetlige finansieringen av universiteter og høyskoler er hensiktsmessig for å stimulere til god kvalitet og til at institusjonene satser på fagområder der de har særlige fortrinn. NTL mener at dette er svært positivt og i tråd med de krav vi har stilt over lang tid. Vi ser fram til å bidra i dette arbeidet. En stor basisfinansiering gir forutsigbarhet og muligheten til å ivareta miljøer som ikke har eksterne forskningskilder. NTL forutsetter at gjennomgangen av finansieringsmodellen skal resultere i en økt basisdel og en redusert resultatkomponent.

Midlertidig tilsetning

Universitetene er storforbrukere av midlertidige tilsetninger, utover lovhjemlede stipendiat og Post.doc-stillinger. Dette gjelder både administrative, tekniske og vitenskapelige stillinger. Det er alt for mange som blir gående i årevis på kortvarige kontrakter, ofte knyttet til eksternt finansierte prosjekt. Arbeidsgiveransvaret blir derfor utydelig. NTL mener at det ikke er ønskelige at statlige virksomheter benytter midlertidig tilsetning oftere enn andre virksomheter. For den enkelte tilsatte er midlertidig tilsetning en svært uheldig situasjon. Regjeringen sier i forskningsmeldingen at de vil etablere en plan for reduksjon av midlertidighet og ved behov å pålegge institusjonene å utarbeide handlingsplaner for reduksjon av midlertidighet. Her er Regjeringen helt på linje med NTL og de har vår fulle støtte i det viktige arbeidet som nå må gjennomføres.

Til tross for klare oppdrag via tildelingsbrevene, har sektoren ikke gjennomført nevneverdige reduksjoner i bruk av midlertidige stillinger. Utarbeidelse av handlingsplaner er et godt tiltak, og dette bør inneholde et krav om at partene skal gjennomgå hjemmelen for hver ansatt som har vært midlertidig ansatt i mer enn fire år. Det er etter vår mening ingen grunn til å vente med å ta i bruk økonomiske virkemidler. Det er uakseptabelt at offentlige virksomheter ikke følger kravene fra Regjeringen om redusert midlertidighet. Regjeringen må instruere institusjonene om å følge Tjenestemannslovens bestemmelser om at hovedregelen skal være faste ansettelser, også ved eksternt finansierte prosjekter.

Innstegsstillinger

Regjeringen foreslår at det etableres en prøveordning med opptil 300 innstegsstillinger innenfor matematisk-naturvitenskapelige fag, teknologi, medisin og odontologi. Forslaget er interessant, men fremstår som noe uferdig. Det fremkommer ikke hvilket nivå innstegsstillingen skal lede frem til fast ansettelse, hvordan den skal finansieres eller hvordan den skal innplasseres i lov og tariffavtale.

NTL anerkjenner utfordringen med rekruttering innenfor visse fagområder, vi ønsker også at institusjonene skal kunne lage langsiktige rekrutteringsstrategier som gir økt forutsigbarhet for både institusjonene og forskerkandidatene. Forutsigbarhet er spesielt viktig for rekruttering av kvinner.

Det største hinderet for forutsigbarhet er etter vår mening midlertidighetsproblematikken. Innstegsordningen vil ikke endre på dette, tvert i mot vil det bidra til at arbeidsmarkedet for det store flertallet vil bli enda smalere. Ordningen vil gi en noe større forutsigbarhet for de mest ettertraktede kandidatene og for institusjonene. De 2300 midlertidige vitenskapelige ansatte som jobber i sektoren i dag og øvrige kandidater, vil få tilsvarende færre faste stillinger å søke på. NTL etterlyser en redegjørelse for forholdet mellom innstegsstillinger og lovverket, herunder kvalifiseringsprinsippet.

NTL er skeptiske til at det opprettes flere særordninger for de vitenskapelige ansatte som er med på å undergrave ordinære arbeidsrettslige prinsipper som gjelder arbeidslivet for øvrig. Denne gruppens arbeidsforhold er preget av høy arbeidsbelastning, konkurranse, kontroll og uforutsigbarhet. Riktignok ligger det i forskningens natur at den ikke skal eller bør kontrolleres, og reguleringen av arbeidsforholdene til forskerne må til en viss grad gjenspeile dette faktum. Det beste tiltaket for å sikre bedre tilfang av forskere er å gjøre arbeidsforholdene bedre for hele gruppen, ikke differensiere ytterligere på rettigheter og plikter.

Forskningsbasert undervisning

Høyere utdanning har fått plass i forskningsmeldinga. Tidligere forskningsmeldinger har knapt nevnt utdanning, men nå har utdanning fått et eget kapittel og er en sentral del av satsinga på forskning. Undervisning og inkludering av studenter er viktig for utvikling av forskningen. Det er viktig at studentene møter forskning både i teori og praksis helt fra starten av studiene. NTL mener at utdanning og forskning er likeverdige aktiviteter. Samtidig må undervisningen være forskningsbasert. Det er svært positivt at regjeringa legger vekt på å se undervisning og forskning i sammenheng i Forskningsmeldinga, og at betydningen av kvalitet i undervisningstilbudet løftes frem.

NTL mener det er behov for å gjennomgå konsekvensene av Kvalitetsreformen. I den sammenhengen er det avgjørende at man ser på rammebetingelsene for å kunne gi et kvalitativt godt undervisningstilbud, herunder prioriteringer av resurser til undervisning og veiledning, og muligheten vitenskapelig ansatte har til å utvikle det pedagogiske tilbudet. Forskningsbasert undervisning er et viktig prinsipp for å ivareta kvaliteten. Det krever at ansatte får muligheten til å forbedre undervisningen, oppdatere seg og forske innen sine felt, faglig så vel som pedagogisk.

Regjeringen skriver i forskningsmelding at de vil ta initiativ til en gjennomgang av sentrale deler av Kvalitetsreformen for høyere utdanning. Det er NTL positive til og vi vil gjerne bidra i arbeidet.

Studentene er en faglig ressurs innenfor universitets- og høgskolesektoren, ikke bare et studiepoengsproduserende parameter. Praktisk erfaring med forskning i studietiden vil gi større innsikt, mer motivasjon og dermed bedre utbytte av studiene for den enkelte student. NTL har lenge kjempet for en mer studentaktiv forskning.

Åpenhet og kunnskapsflyt i forskningen

Forskning er en viktig del av kunnskapsfunnet. Norge investerer årlig milliarder av offentlige kroner i forskning. Det er helt avgjørende at resultatene av forskningen formidles til og er tilgjengelige for alle som kan ha nytte av den. Kunnskapsallmenningen er et kollektivt gode. Prinsipielt mener NTL derfor at all forskning som er helt eller delvis offentlig finansiert skal være åpent tilgjengelig. Regjeringen vil kreve at vitenskapelige artikler som er helt eller delvis offentlig finansiert enten skal publiseres åpent eller egenarkiveres etter avtale med utgiver. Dette er et krav som NTL støtter fullt og helt. Åpenhet er et grunnleggende vitenskapelig prinsipp, og det er i dag ingen grunn til at denne åpenheten skal begrenses til de som har råd til å abonnere på svært kostbare vitenskapelige journaler. Vi imøteser den varslede Stortingsmeldinga om immaterielle rettigheter med ønske om at Norge på dette feltet kan etablere seg i front når det gjelder åpenhet og kunnskapsflyt i forskningen.

Elitesatsning

I forskningsmeldinga signaliseres det at norsk forskning bør være internasjonalt i front. Siden Norge er et lite land, kan dette ikke oppnås innenfor alle fagområder. Derfor foreslår Regjeringen at innsatsen bør rettes inn og spisses mot noen få, utvalgte områder. En slik elitesatsning kan være hensiktsmessig for å oppnå akademiske målsettinger knyttet til de områdene som er en del av satsningen. Spørsmålet man sitter igjen med er hva som skal gjøres med de områdene som *ikke* blir en del av denne innsatsen. Dette gjelder på den ene siden en rekke universitets- og høgskolefag. På den andre siden gjelder det også instituttsektorens plass i den framtidige forsknings- og undervisningsinnsatsen i Norge.

NTL har forståelse for at man til en viss grad satser på miljøer som har vist seg særlig kompetente, og at det er viktig å konsentrere forskningsinnsatsen. Samtidig er eliteforskningen avhengig av en bredde som både skal sikre fri forskning, forskningsbasert undervisning og tilfang til elitemiljøene. Dersom man skal spise midlene ytterligere, er det helt avgjørende at bredden sikres og dette gjøres hovedsakelig med to virkemidler: stor basisbevilgning og sikring av arbeidsforhold gjennom kollektive rettigheter

En instituttsektor for framtiden?

Regjeringens vurdering er at det ikke bør gjøres vesentlige endringer i norsk instituttpolitikk. Videre skrives det i meldinga at "Økonomien i instituttene synes å være god". Regjeringen vil blant annet at instituttene skal videreføre og forsterke sin internasjonale orientering, særlig rettet mot EU.

NTL stiller seg undrende til hva Regjeringen mener er god økonomi. Tilbakemeldinger fra våre tillitsvalgte tyder på at økonomien til instituttene generelt ikke er god. De tillitsvalgte opplever stort press på lønns- og arbeidsvilkår, spesielt pensjonsordningene er under press.

Regjeringen sier ikke noe om hvorvidt de ønsker å øke instituttene basisfinansiering, heller tvert om. Regjeringen forventer at instituttene skal forsterke sin internasjonale orientering, derfor forventer vi også at Regjeringen også sørger for at denne konkurransen skjer på like vilkår.

Enkelte utenlandske institutter har opptil 40-70 % basisfinansiering. NIFU gjorde en gjennomgang av utvalgte forskningsinstitutter i 5 land i fjor, se figur på side 59 i rapporten: <http://www.nifu.no/files/2013/01/NIFUrapport2012-46.pdf>. Her ligger eksempelvis SINTEF klart lavere enn sammenliknbare institutter som Fraunhofer, VTT i Finland og TNO i Nederland.

Dette innebærer blant annet at norske institutter framstår som vesentlig dyrere enn utenlandske i den internasjonale konkurransen om prosjektmidler. Snittet på basisfinansieringen for forskningsinstituttene ligger på om lag 11 %.

Regjeringen vil forenkle basisfinansieringssystemet for forskningsinstituttene. Men prinsippet for basisfinansiering er fortsatt konkurranse, noe NTL ikke er tilhenger av. Dessuten får de fire gjenværende kriteriene sterkere vekt, siden tre kriterier forsvinner. NTL mener at Storting og Regjering må prioritere ikke bare å konkurranseutsette forskningen. NTL krever i stedet økt basisbevilgning uten konkurranse.

Manglende satsing på forskning

Regjeringen opprettholder målet om at totale investeringer i forskning skal nå et nivå på 3 % av BNP. Av den samlede forsknings- og utviklingsinnsatsen på 1,66 prosent av BNP i 2011, investerer det offentlige og næringslivet i forskning for henholdsvis 0,77 og 0,71 prosent av BNP, mens 0,19 prosentpoeng kommer fra andre kilder i Norge og utlandet. Det er derfor et stort behov for at offentlige og næringslivets investeringer i forskning økes raskt for det skal kunne fremstå som troverdig. Regjeringen sier ikke noe om når dette skal nås. Regjeringens ambisjon for offentlige forskningsbevilgninger og at disse skal utgjøre om lag en prosent ligger også fast. Regjeringen sier heller ikke noe om når dette skal nås. Målene bør etter vårt syn nås innen 15 år og den annonserte langtidsplanen må derfor inneholde en konkret plan for hvordan dette kan oppnås.

Rett til å forske

NTL krever at forskningsretten skal omfatte alle som er ansatt i vitenskapelige stillinger. Ved universitetene har praksis lenge blitt oppfattet slik at forskning og undervisning over tid skal utgjøre like store deler, mens forskningsdelen ved høgskolene har vært satt til om lag 20 % av et årsverk i snitt for alle høgskolene. Rett til forskning må være en kollektiv rettighet, ikke et individuelt fremforhandlet gode.

NTL er bekymret for at Stortingsmeldingen ikke diskuterer arbeidsforholdene for de ansatte i forsknings- og undervisningssektoren. Det er de ansatte som er kilden til "Forskning for framtida". Stortingsmeldinga vektlegger overordnede føringer, spissing av midler og insentivordninger som om dette ikke hadde noe med arbeidsforholdene til forskerne og underviserne.

For det første er det få, om noen, insentivordninger som ikke umiddelbart videreføres ned til individnivå. På samme måte vil miljøer med stor tilførsel av satsingsmidler fra Regjeringen eller eksterne kilder preges av høy individuell avlønning, store individuelle driftsmidler, rene forskerstillinger, mange stipendiater, bedre utstyr og bedre administrativ støttetjeneste. Det som fra Regjeringens side kan se ut som overordnede prioriteringer skaper i realiteten store forskjeller mellom de ansatte i sektoren. Det vil på lang sikt undergrave mulighet til nettopp det å dyrke fram de fremragende forskningsmiljøene som Regjeringa ønsker skal bidra til utviklinga av kunnskapsallmeningen.

NTL forutsetter at forskning inngår som en del av en vitenskapelig stilling, og at det legges til rette for dette. Det er avgjørende for å ivareta kvaliteten i undervisning og forskning ved utdanningsinstitusjonene. Forskningsmeldinga store paradoks er at regjeringa ønsker å benytte studenter i forskning i større grad, men samtidig sier at ikke alle ansatte i vitenskapelige stillinger skal forventes å forske. NTL mener det er viktig at en felles stillingsstruktur fastholdes som et viktig rammevilkår i sektoren. I tillegg bør de ulike kvalifiseringsløpene via førstelektor og dosent og førsteamanuensis og professor på høgskolene og universitetene opprettholdes.

Det er behov for sikring av en felles minimumsstandard for arbeidsforholdene i sektoren. Skal institusjonene kunne tiltrekkes seg de gode kandidatene, kan ikke risikoen for å gå inn i dette arbeidsmarkedet ensidig bæres av den enkelte ansatte. NTL savner dette perspektivet i Stortingsmeldingen og er skuffet over det ensidige fokuset på konkurranse.

Regjeringen sier at man skal konsentrere den faglige virksomheten og differensiere forskningsintensiteten innad ved den enkelte institusjon. Det frykter NTL kan føre et til skille hvor kun noen ansatte får anledning til å bidra med forskning. NTL mener at den individuelle forskningsretten igjen må tariffestest gjennom avtaler mellom tjenestemannsorganisasjonene og staten. Innholdet i den individuelle forskningsretten må tilpasses ulike institusjoners og miljøers egenart, men også dette må løses i forhandlinger, ikke individuelt.

SAK-midler

Fusjoner og omorganiseringer preger hele sektoren i dag. Regjeringa foreslår at SAK-støtten videreføres på dagens nivå. Det er viktig at SAK-prosessene ikke fører til en neglisjering av institusjoner hvor større sammenslåings- og samarbeidsprosesser ikke er realistiske. NTL er bekymret for om det nasjonale perspektivet på forskning og utdanning ivaretas godt nok i SAK-prosessene.

Norge har en lang og stolt tradisjon for et desentralisert utdanningstilbud. Det er svært viktig at den desentraliserte strukturen opprettholdes også i dag for at studenter kan ta utdanning og jobbe samtidig, og for at kompetansen skal benyttes i regionene også etter endt utdanning. Høgskolene har også en uvurderlig betydning for lokalsamfunnene som kunnskaps- og kulturinstitusjoner. NTL er fornøyd med at Regjeringen slår fast at vi skal ha et desentralisert tilbud i Norge, og at det er viktig å opprettholde en tilstrekkelig geografisk spredning av utdanningstilbudet. Men gjennom SAK-prosessene er det nå overlatt mye ansvar for å videreutvikle og opprettholde studietilbud til de enkelte fusjonsprosessene. Vi er bekymret for at Regjeringas ønske om spissing og profilering som krever tøffe prioriteringer kan føre til at det er vanskelig for institusjonene å opprettholde studietilbud i distriktene. Som det står i Meld St. 13 (2011-2012) *Utdanning for velferd* er det et økende behov for arbeidskraft i framtida, og vi er bekymret for kapasiteten og kvaliteten i utdanningene i et nasjonalt perspektiv.

Regjeringen ønsker at hver institusjon satser på det de er god på, samtidig som det skal være bred tilgang til universiteter og høgskoler. For NTL er det viktig at å ivareta bredden og kvaliteten i hele utdannings- og forskningssektoren i Norge, ikke bare ved de beste forskningsmiljøene. Det er en reell fare for at spissing fører til at bredden forringes, og at det satses for lite på kvalitet i utdanningstilbudet når de beste forskningsmiljøene skal prioriteres.

Offentlig sektor og utdannings- og forskningsmiljøene

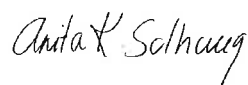
NTL er glade for at Regjeringa legger stor vekt på at utdanning, kompetansetiltak, forskning og utvikling skal være et hovedvirkemiddel i regjeringens politikk for utviklingen av framtidens offentlige sektorer. Det er positivt at Regjeringa i denne sammenhengen foreslår å øke kompetansen innen profesjonsfagene. Flere stipendiatstillinger til høgskolene er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. I tråd med Regjeringas forslag mener vi det er behov for nasjonale prosesser for å få til en styrket forskningsinnsats i de kortere profesjonsutdanningene. Samtidig er vi opptatt av at dette må gjøres i samarbeid med praksisfeltet og det arbeidsmarkedet, og at offentlige organisasjoner/etater må tilføres tilstrekkelig med ressurser slik at de kan prioritere dette. Skal styrking av praksisnær og brukerretta forskning lykkes må yrkesfeltet ha fokus på kunnskapsutvikling i egen organisasjon, og det må tilrettelegges for samarbeid om forskning, kompetanseheving og kunnskapsutvikling. Stipendiatstillinger og bistillinger i offentlig sektor er også viktig tiltak her. NTL mener at det er et viktig tiltak at regjeringen fastslår at Forskningsrådet skal forsterke sin innsats mot forskning i offentlig sektor.

Samisk høyskole

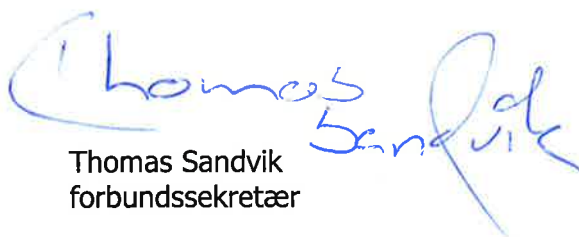
NTL mener Samisk Høyskole bør bli den institusjonen som har ansvaret for samisk tradisjonskunnskap og grenseoverskridende kunnskap, inkludert språk som tradisjonskunnskap.

Med hilsen

NORSK TJENESTEMANNSLAG

Anita K. Solhaug
første nestleder

Thomas Sandvik
forbundssekretær